

فراتر از خبر

«شیخ خسارت»؛ چرا رسانه‌های نزدیک به سپاه به حسن روحانی حمله کردند؟

راديو فردا

۱۸ دقیقه پیش

حسن روحانی، رئیس دولت‌های یازدهم و دوازدهم جمهوری اسلامی، به‌طور مداوم بر ضرورت افزایش قدرت دیپلماسی، مذاکره و جلوگیری از تکرار جنگ تأکید کرده است

رسانه‌های تندرو و نزدیک به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به اظهارات اخیر حسن روحانی، رئیس‌جمهور پیشین ایران، درباره ضرورت پایان یافتن جنگ با آمریکا واکنش نشان دادند و این اظهارات را «خطرناک» خواندند.

هم‌زمان برخی چهره‌های سیاسی دیگر مثل محسن هاشمی نیز نسبت به تداوم جنگ هشدار داده‌اند. این هشدارها چرا در شرایط کنونی حساسیت‌برانگیز است و آیا تاثیری در تصمیم‌گیری‌های کلان مربوط به جنگ خواهد داشت؟

حسن روحانی، رئیس دولت‌های یازدهم و دوازدهم جمهوری اسلامی، از زمان جنگ ۱۲ روزه اسرائیل و آمریکا علیه ایران در سال ۱۴۰۴، بارها در سخنرانی‌های خود درباره جنگ و سیاست خارجی ایران اظهار نظر کرده و به‌طور مداوم بر ضرورت افزایش قدرت دیپلماسی، مذاکره و جلوگیری از تکرار جنگ تأکید کرده است.

او به تازگی نیز در دیدار با استانداران و فرمانداران دولت‌های پیشین خود، از سیاست خارجی کنونی جمهوری اسلامی انتقاد کرد و به ویژه به صداوسیما جمهوری اسلامی که این روزها از زبان چهره‌های اصولگرا و نظامیان بلندگوی این سیاست خارجی است، تاخت.

روحانی گفت: «این خیلی مهم است که اول چارچوب اهداف ملی برای خودمان روشن باشد و بعد هم عرضه کنیم به مردم. بگوییم مردم! قرار ما این است که با قدرت‌های بزرگ جهانی ۲۰ سال دیگر بجنگیم، اگر مردم گفتند ما قبول داریم خیلی هم خوب است برویم ادامه بدهیم، اما اگر مردم نپذیرفتند و راه دیگری را نشان ما دادند آیا ما نمی‌خواهیم بپذیریم؟»

او درباره صداوسیما نیز گفت: «صدای ملی و سیمای ملی اگر با زبان نرم و لین و در چارچوب درست برای بیدارگری جامعه حرکت نکرد و مرکزی برای اختلاف شد، جایگاهی برای آن شد که گروه کوچکی از آن نفع ببرند و اکثریتی از آن ضرر ببینند، کنار آن صداوسیما کسی قرار نمی‌گیرد و کسی نمی‌خواهد این سیما را ببیند و این صدا را بشنود. حالا از رئیس‌جمهورش گرفته که نمی‌خواهد تا افراد عادی جامعه».

روحانی که مستقیماً کلمه «همه‌پرسی» یا «رفراندوم» را به کار نبرد، اما به عقیده ناظران سیاسی، قصد او ارجاع به این ابزار موجود در قانون اساسی جمهوری اسلامی است.

رضا علیجانی، تحلیلگر سیاسی در پاریس، به رادیو فردا می‌گوید: «این‌که آقای روحانی گفته درباره ادامه جنگ باید نظر مردم را پرسید، صریحاً به اصل ۵۹ قانون اساسی اشاره دارد؛ اصلی که بر اساس آن می‌توان در مسائل بسیار مهم کشور، با تصویب دو سوم نمایندگان مجلس، موضوع را به همه‌پرسی گذاشت».

علیجانی می‌افزاید: «حرف‌های روحانی از این جهت قابل توجه است که کشور واقعاً در وضعیت خطرناکی قرار گرفته است. بعد از مذاکرات و تفاهم‌نامه اسلام‌آباد، که مورد تأیید اکثریت قریب به اتفاق اعضای شورای عالی امنیت ملی بود، با شلیک مشکوک به سه کشتی در خلیج فارس و تنگه هرمز، دوباره بحران تشدید شد. در این میان، فضای تندروانه‌ای هم حاکم شده و برخی توهمات را دامن می‌زنند؛ از جمله این‌که اگر جنگ را ادامه بدهیم و از کارت تنگه هرمز استفاده کنیم، می‌توانیم آمریکا را شکست دهیم. در حالی که خروج نفتکش‌ها از تنگه هرمز و خلیج فارس و به‌طور کلی جریان صادرات نفت کشورهای این منطقه، در حال بازگشت نسبی به شرایط قبل است. برخی می‌گویند حتی حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد، یا نزدیک به دو سوم، صادرات نفت به وضعیت پیشین بازگشته است. بنابراین، کارت تنگه هرمز در حال ضعیف‌تر شدن است».

این تحلیلگر تأکید کرد: «به نظر می‌رسد حسن روحانی از یک سو احساس می‌کند اقتصاد کشور در حال خفگی است و به‌شدت با بحران مواجه شده و از سوی دیگر، مانند بسیاری از دست‌اندرکاران نظام، نگران شورش و اعتراض مردم است. او همچنین از فروپاشی اقتصادی دولت بیم دارد. به همین دلیل است که این مسئله را مطرح کرده است».

حمله رسانه‌های سپاه به روحانی

اظهارات روحانی، با واکنش تند رسانه‌های نزدیک به سپاه پاسداران مواجه شده است. خبرگزاری فارس در یادداشتی نوشت: «حرف‌های خطرناک حسن روحانی را نباید یک حرف معمولی در نظر گرفت و از کنارش به سادگی عبور کرد. روحانی از سر جهالت حرف نمی‌زند میدانند چه می‌گویند و چه خطی را وسط جنگ دنبال می‌کند».

خبرگزاری تسنیم، دیگر رسانه نزدیک به سپاه، نیز حسن روحانی را که زمان به «شیخ دیپلمات» معروف بود، «شیخ خسارت» خواند. تسنیم نوشت: «حسن روحانی نماد جریانی است که با ساده‌سازی مسائل پیچیده‌ای چون مذاکره و صلح و جنگ عملاً در جهت تشدید فضای نظامی علیه ایران قدم برداشتند و ساده‌لوحی و خوش‌باوری را به عرصه سیاست خارجی ایران دعوت و تصور کردند با چهار بند حقوقی و دو امضا همه چند دهه تنش و اختلاف میان ایران و آمریکا حل می‌شود».

همچنین یک خبرنگار رسانه اصولگرای خبرگزاری دانشجو در یک تجمع حکومتی در ایران علیه روحانی سخنرانی کرد و گفت در شرایطی که رهبر و شورای عالی امنیت ملی وجود دارند، او نباید اعلام موضع کند.

مخالفان روحانی معتقدند که او «اقتدار ساختار تصمیم‌گیری جمهوری اسلامی»، به‌ویژه در حوزه‌هایی که مستقیماً به رهبری مربوط می‌شود، را زیر سؤال می‌برد.

اما آقای علیجانی می‌گوید که نزاع میان روحانی و مخالفانش نزاع میان دو سیاست در جمهوری اسلامی است: «تندروها فکر می‌کنند می‌توانند با همین دست‌فرمان جلو بروند و آن توهماتی را که دارند به نتیجه برسانند. همین امروز، روزنامه و سایت "جوان"، که نزدیک به سپاه است، مقاله‌ای با عنوان "لولوهای سرخرمن جنگ" منتشر کرده و با ذکر نام، از خاتمی و روحانی گرفته تا سریع‌القلم، مرعشی، مهدی هاشمی و حتی همتی، رئیس بانک مرکزی، را به نوعی همدستی و تقسیم کار جمعی متهم کرده است».

این تحلیلگر می‌افزاید: «ادعای آن‌ها این است که این افراد می‌خواهند با انکار دشمنی آمریکا، این تصور را ایجاد کنند که می‌توان مسئله دشمنی با آمریکا را حل کرد و به سمت سازش رفت؛ و در عین حال، مشکلات کشور را بزرگ‌نمایی می‌کنند. بنابراین، ما واقعاً با یک جنگ بر سر سیاست‌ها مواجه هستیم؛ یعنی اختلاف فقط بر سر ادامه یا توقف جنگ نیست، بلکه بر سر این است که اساساً کشور با چه سیاستی باید با این بحران مواجه شود».

همه‌پرسی؛ اصل قانون اساسی که نباید اجرا شود

از تناقض‌های جمهوری اسلامی این است که در یکی از اصول قانون اساسی آن ارجاع مستقیم به آرای مردم در چارچوب همه‌پرسی به رسمیت شناخته شده، اما هر بار که سخن از رفراندوم به میان می‌آید، واکنش شدید حتی عالی‌ترین مقام جمهوری اسلامی را نیز برانگیخته است. علی خامنه‌ای، رهبر کشته‌شده جمهوری اسلامی، نیز بارها به کسانی که خواهان همه‌پرسی در مسائلی همچون سیاست خارجی بوده‌اند، تاخت.

علی‌جانی در پاسخ به این که این حساسیت شدید ناشی از چیست، می‌گوید: «در جمهوری اسلامی، تقریباً همیشه هر کسی که پیشنهاد رفراندوم داده، مورد حمله قرار گرفته است؛ از آقای بنی‌صدر گرفته تا امروز. آن‌ها رفراندوم را نوعی تقابل با نظام و رهبری تلقی می‌کنند؛ هرچند الان رهبری نظام در غیبت است و پیام‌های دوپهلو، گنگ و مخدوش هم مشکلی را حل نمی‌کند».

این تحلیلگر می‌افزاید: «اساساً این جریان با اصل رفراندوم مخالف است، چون می‌داند در هر سیاستی که به رفراندوم گذاشته شود، بازنده خواهد بود. آن‌ها رفراندوم را نوعی بدعت و اتفاقی خطرناک می‌دانند که اگر در ایران باب شود، در هر سیاست کلانی که مورد اختلاف قرار گرفت، پای رفراندوم به میان خواهد آمد. بنابراین، رابطه آن‌ها با رفراندوم، چه در شکل و چه در محتوا، مثل رابطه جن و بسم‌الله است. به همین دلیل است که به شدت به همه کسانی که درباره وضعیت اقتصادی کشور آژیر خطر می‌کشند، حمله می‌کنند».

هشدار اصلاح‌طلبان و میانه‌روها تاثیری دارد؟

در روزهای اخیر نیروهای اصلاح‌طلب و میانه‌رو فعالیت‌ها و اعلام مواضع خود را افزایش داده‌اند. به عنوان نمونه چند روز پیش، نشست در «بنیاد آزادی، رشد و آبادانی ایران» معروف به «بنیاد باران» با حضور محمد خاتمی، رئیس‌جمهور پیشین، برگزار شد. خاتمی قبل از آن نیز درباره جنگ سخن گفته بود.

همچنین محسن هاشمی، رئیس پیشین شورای شهر تهران و فرزند اکبر هاشمی رفسنجانی، در یادداشتی در روزنامه «سازندگی» نسبت به تداوم جنگ هشدار داد و برای ایران سه خطر اصلی را پیش‌بینی کرد: قطع یا کمبود گاز، برق و بنزین؛ تورم سه‌رقمی به‌ویژه در مواد غذایی؛ و سقوط بیشتر ارزش پول ملی تا رسیدن دلار به ۳۰۰ هزار تومانی.

اما آیا سیاست‌گذاران اصلی حکومت اکنون به این هشدارها توجه می‌کنند؟

رضا علی‌جانی می‌گوید: «این خصلت جمهوری اسلامی است که با فرصت‌سوزی فراوان، حتی بعد از این که می‌تواند یک بازی را در حالت برد-برد تمام کند، با این توهم که می‌تواند بازی را ببرد، کم‌کم فرصت‌ها را از دست می‌دهد و به سمتی می‌رود که نتیجه، از برد-برد به باخت-برد تبدیل می‌شود؛ یعنی در نهایت مجبور می‌شود امتیازات بیشتری بدهد و امتیازات کمتری بگیرد».

این تحلیلگر می‌افزاید: «به نظر من، این پرونده هم چشم‌اندازی غیر از این نخواهد داشت و در نهایت، تئوری مصلحت نظام بر ایدئولوژی نظام و تفکر تندروها غلبه خواهد کرد. اما در این فاصله، این زیرساخت‌های کشور است که نابود خواهد شد، مردم بی‌گناهی هستند که در حملات نظامی آمریکا کشته

خواهند شد؛ همان‌طور که اخیراً در حمله به یک مراسم عروسی شاهدش بودیم و پیش از آن هم در حمله به مجلس و یک سمینار شاهد چنین اتفاقاتی بودیم».

آقای علیجانی در پایان تاکید می‌کند: «در کنار این‌ها، فشارهای اقتصادی هم بر گرده مردم وارد می‌شود. این هزینه‌ای است که متأسفانه مردم ایران، تحت فشار استبداد دینی، به دلیل همین فرصت‌سوزی‌ها همیشه پرداخته‌اند».

جنگال بر سر سخنان اخیر روحانی نشان‌دهنده اختلافات درون‌حکومتی است اما این که این اختلافات تا چه اندازه بتواند بر تصمیم نهایی درباره جنگ تأثیر بگذارد، همچنان مشخص نیست. با وجود افزایش علنی این انتقادات، همچنان تصمیم نهایی درباره ادامه یا پایان جنگ در حلقه‌ای محدود که نظامیان بر آن تسلط دارند گرفته می‌شود.

این مطلب بخشی از:

فراتر از خبر

بایگانی

ایران